

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Godeberta virgine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

Corpuseius
post obitū
integrū in-
uentum.

corpus omnino integrum & incorruptum, dormienti quàm mortuo similis, inuen-
tum est. Brachia enim & digiti ita flecti & duci poterant, quasi humores agente spiritu
per venas excurrerent, neruique eius ex morte nihil pristini vigoris & viuacitatis ami-
sissent. Vestes quoque omnes, quibus fuerat inuolutus, prorsus inuiolatae, pristino can-
dore nitebant. Corpus autem super terram in tumulto cum magna exultatione repositum
est. Audito verò obitu sancti viri, Ethelaldus exul nimio dolore correptus, cum
multis lachrymis venit ad sepulcrum viri Dei, dicens: O mi pater, ego infelix exul quò
ibo? quid faciam? quò me vertam? Nunc demum me verè exulem & miserum agnosco.
Nè deseras pater Guthlace hunc desertum, hunc exulem & abiectum, filium dolo-
ris, vagum & profugum, expositum periculis & tormentis. His & multis alijs cum gemitu
& planctu dictis, cum iam bona pars noctis abscessisset, vidit oratorium circumfusi
luminis splendore mirabiliter irradiatum, beatumque Guthlacum caelesti claritate ful-
gentem, & hæc verba ipsi dicentem: Fili charissime, Dominus te respexit: confide &
confortare, quia intra biennium labores tui finem habebunt, recuperabisque cum honore
& gloria regnum tuum. Cumque vir sanctus longitudinè dierum, vitæ extremum
terminum & alia euentura illi quasi digito indicasset, illeque signum expeteret, addidit
sanctus: Signum hoc & indicium tibi sit, quòd die crastino ante horam tertiam habitatores
huius loci præter spem magna alimentorum copia gaudebuunt. Id cum Ethelbal-
dus impletum videret, animum prius vacillantem, spe & fiducia confirmauit. Nec mo-
ra: Deus persecutorem eius tulit è medio, hostes illius profligauit, & ante biennij finem
regia illi dignitas & potestas integrè est restituta.

Miracula
ad sepulcrū
eius.

Cœpit autem locus, vbi conditus est B. Guthlactus, innumeris coruscare miraculis.
Quotquot enim in fide Christi & erga sanctum confessorem reuerentia in suis necessi-
tatis remedia poposcerunt, non sunt voto fraudati suo. Concessit autem Ethelbal-
dus rex, sicut viuenti Guthlaco promiserat, vt eius insulæ absoluta, libera & tranquilla
possessione sancti viri successores fruereutur. Adiecit verò etiam regia munificentia, vt
iure perpetuo & inconcussa possessione obtinerent quinque milliaria regionis illius ad
Orientem, id est, vsque ad fossam, quæ vocatur Afendyck, & tria ad Occidentem, item-
que quinque ad Austrum, & ad Aquilonem totidem. Atque loca hæc omnia ab omni
exactione & consuetudine seculari prorsus exemit, plenamque in omnibus libertatem
sigillo regali in episcoporum & procerum presentia confirmauit. Et quia locus erat pa-
lustris & minimè solida humus, nec lateritarum structurarum molem sustinere posset,
ingentes palos quernos in humum adigi iussit, terramque solidam à nouem milliarijs
nauigio aduehendam curauit: atque ita fundamento vsus materiato, ecclesiam in-
choauit, & monachorum conuentum instituit, locumque augens beneficijs, ædificijs
& ornamentis, vsque ad diem obitus sui ab illius cœnobij veneratione, defensione &
promotione non cessauit. Floruit S. Guthlactus circa annum salutis septingentesi-
mum & sextum.

Ethelbal-
dus rex con-
struit mona-
sterium.

VITA S. GODEBERTÆ VIRGINIS, PER
F. LAVR. SVRIVM EX MS. CODICE STYLO
suo descripta. Authoris nomen nescitur, sed est
fide dignus.

PRAEFATIVNCVLA.

Honor san-
ctorum re-
dundat in
Deum.

Dem hunc insignem egregiæ virginis Godebertæ, fratres charissimi,
solemniter celebraturi, eam cui sacrata est, ita vt par est, obnixè de-
precemur, vt quicquid in eius laudem dixerimus, id ipsa impetran-
te, cedat in gloriam Dei. Pro certo enim habendum est, eos qui san-
ctos Dei quoquo modo venerantur, hoc ipso Dei maiestatem, cuius
gratia tam sunt veneratione digni, non mediocri honore afficere.
Ad eius gloriam paucis explicemus, insignis hæc virgo vbi nata sit,
quemadmodum Deo in hac vita seruerit, quæ per eam Deus effecerit miracula, & quo
sine decesserit ex hoc mundo.

VITAE

DE S. GODEBERTA VIRGINE.
VITAE HISTORIA.

693

Nata est virgo Godeberta ex parentibus Christianis in pago Aprilis 11.
Ambianensi. Cumque baptizata esset & creuisset, sanctae fidei
dei institutiones vndecunque poterat libenter excipiebat, Cap. 1.
& reuerenter exequabatur. Sentiens autem se mortis Patria S.
conditioni obnoxiam, etiam in tenera aetate sanctae crucis signo Godeberte.
se communicabat, sanctorumque precibus noctu diuque se
se humilime commendabat: lasciuarum adolescentularum
vitabat conuentus, probis & honestis libenter se adiunge-
bat, easque studiosè imitabatur. Audierat enim corrupti
bonos mores colloquijs prauis, & cum sanctis fieri nos san-
ctos, cum peruersis peruerti. 1. Cor. 15.
Psal. 17.

Porrò à parentibus accuratè educata, cum ad nobiles peruenisset annos, permulti
nobiles eam ex nobilibus nobiliter natam sibi sponsam expetebant. Parentes autem
eius cum essent regis beneficiarij, non audebant inconsulto rege cuiquam eam in
matrimonium collocare. Cum autem apud regem Clotarium hæres ageretur, omnesque
ad regis voluntatem animis intenderent, in medium illorum non sine nutu Dei beatus
Eligius se ingessit, & virginem illam aureo suo annulo tanquam arrhabone Christo
sponsam coram rege & parentibus eius fidentissime despondit & dedicauit. Ecce
autem ineffabilem sancti spiritus gratiam. Confestim puella, diuino iam, vt post patuit,
amore grauida, sprete omni carnis voluptate, posthabita sobolis propagatione, calca-
tis vitæ puellaris illecebris, regi & parentibus constanter valefecit, seque beatissimo
praesuli Eligio Christo consecrandam grato animo commendauit. Regebat tum ille
vir sanctissimus Nouiomensis ecclesiam, eiusque doctrina & exemplis multi ab erro-
re conuersi, abiecto daemonum cultu, fidem catholicam gratulabundi complecteban-
tur. Eum igitur Godeberta spiritalem sibi patrem eligens, coram rege & principibus
parentum persuasiones liberrime reiecit, & eum absque vlla mora secuta est. Ea autem
res tam inopinata omnibus stuporem attulit: porrò eius pater illachrymans, amanter
eam contemplabatur: rex Clotarius videns tam subitam nuptiarum mutationem,
non parùm admirabatur diuinæ potentiae virtutem. Vt autem virginis illius precibus
apud Dominum adiuuaretur, promptam animi eius deuotionem primus ipse regia
munificentia confirmare volens, assentientibus illis, qui aderant, cum oratorio S. Ge-
orgij, quod Nouiomi habebat, suum ei dedit palatium, addens duas villas ex fisco re-
gali, cum duodecim foeminis, quæ illius regimine continerentur.

Itaque conuenientes in eo oratorio, quod erat in Nouiomensis oppidi suburbijs,
die ac nocte Deo indefessis animis seruiebant: & ipsa quidem Godeberta virgo, à san-
cto Eligio edocta, cum ipsa commorantes non verbis tantum, sed etiam multiuarijs
virtutum exemplis instituebat. Hominum enim secularium consortia deuittans, bidua-
na & triduana continuabat ieiunia, esurientibus cibum, sitientibus potum, nudis vesti-
menta, cum ipsa interim his omnibus indigeret, studiosè ministrabat: pernox in preci-
bus, pro omnium salute assidue Dominum deprecabatur, his & id genus alijs exerci-
tjjs gratum se Domino holocaustum quotidie immolans. Tantam verò eius constanti-
am pius Dominus considerans, virtutem eius & animi deuotionem omnibus palam
declarare voluit. Crebra nanque propter eius preces efficiebat miracula, cæcis visum,
claudis gressum, paralyticis sanitatem restituens: quodque his maius est, eius adhorta-
tionibus non raro infideles ad fidem traducens. Miracula.

Accidit aliquandò, vt propter populi peccata apud Nouiomenses pestis seuis-
sima grassaretur. Fugiebant autem, quicumque poterant. Porrò maxima parte sub-
tractis habitatoribus, vacuæ in vrbe domus non pauca relictae erant, & quod est
miserabilius, cunctis eam luem formidantibus, inhumata mortuorum corpora
proiciebantur. Si quis enim aliquem sepeliret, mox ipse sepeliendus efferebatur.
In tanta ergò vrbs eius vastitate & calamitate, beata Godeberta ciuium misera-
ta dolores, triduanum eos suscipere ieiunium admonuit, in preces quoque cum
lachrymis incumbere, prestare eleemosynas, vt Domini indignatio ab eis auerte-
retur. Proponebat eis salutarem Niniuitarum poenitentiam, quod cinere & cili-
cio, precibus & ieiunijs se affligentes, diuinæ maledictionis iam ceruicibus illo-
rum independentem sententiam amouissent. Proponebat item exempla Dauidis,
Petri

Petri Apostoli, Mariæ peccatricis, & latronis in cruce, vt lachrymis pœnitentiæ Deum sibi conciliârunt. His sermonibus virginis animati eius, cum ingenti deuotione triduanum illud suscepere ieiunium, moxque meritis & intercessionibus eius pestem illam à se depulerunt.

Sæuis-
sima
pestis
sopi-
tur.

Cap. 5.

Paucis post diebus sancta virgo ob nimiam teneri corpusculi macerationem in molestissimum morbum incidit. Solet non raro accidere, vt qui solitam victus rationem mutant, vel lenta tabe consumantur, vel subito corrumpantur. Iacebat ergo virgo in lectulo, sed toto mentis desiderio Dominum suspirabat: graui quidem corpore, at mente alacris, in Dei laudibus iugiter perseuerabat. Accidit tum, vt apud summam beatissimæ Mariæ virginis ædem inopinatum erumperet incendium, & eius repentino discursu totius ecclesiæ ornamenta omnia absumerentur, flammaque longè lateque peruagata, omnia voraret. Cumque vim eius ferre nemo posset, omnes fuga sibi consulebant, beatissimæ Mariæ principalem ædem Deo committentes. Perturbata hoc nuncio virgo Godeberta, tamen decumbebat grauissimè, at tamen iussit se in sede efferri, & sæuientibus flammis fidenter opponi. Deposita igitur in ipsa penè flammarum voragine, cum multi iam eius vitam desperarent, sanctæ Crucis signum, quod cunctis in periculis saluberrimum nouerat, fidentissimè opposuit, & statim ignis extinctus est.

S. Crucis
signo
profi-
gat
incen-
dium.

Cap. 6.

Cæca quædam, Transirica nomine, ad sanctam virginem accessit, orans, vt pia eius intercessione amissum ab infantia lumen ipsi restitueretur. Ea igitur flente & orante Godebertam, virgo sancta, cum prius rogasset Dominum, oculis eius imposuit manum suam, crucisque signo leniter expresso, obtinuit ei id quod petebat. Illa verò non solum corporis sed etiam animi lumine recuperato, toto vitæ suæ tempore permansit apud Godebertam. Sed quemadmodum hæc pro deuotione recepit lumen, ita Vulgudis quædam pro inobedientia à beata Godeberta perpetua cæcitate mulctata est. Cum enim Deo se in sanctæ Godebertæ monasterio Vulgudis hæc deuouisset, valde erat impatiens, contentiosè & irreuerenter se gerens erga alias. Sæpius autem castigata à sancta virgine, etiam aduersus ipsam tumultuare & rixari non verebatur, turpia nimis & maledica coram ipsa verba euomens. Cernens ergo Godeberta corrigi illam non posse, sed semper obstrepere atque calcitare, die quodam in eius turpia vomentis faciem admodum commota expuit, & confestim illa oculorum orbata luce, quoad vixit, cæca permansit.

Cæca
visum
impetrat.

Cap. 7.

His atque alijs miraculis virgo iam vbique celeberrima habebatur, atque etiam ex longinquis regionibus multi ad eam ægri confluabant, quibus ipsa suis precibus à Domino sanitatem impetrabat. Potest autem intelligi ex ijs, quæ comperta sunt, sanctæ virginis miraculis, multa alia eam perpetrâsse, quæ in obliuionem abierunt. Tandem videns Dominus animum eius in sanctæ religionis proposito firmum & immotum, nè qua malitia mutaret cor eius, de terrestribus ad cælestia eam euocauit, & de labore transfudit ad requiem sempiternam, vbi iam cum sanctis virginibus fruitur cælestis paradisi amœnitate, & pro nostris peccatis, coniuncta Deo, absque intermissione Dominum deprecatur. Humatum est corpus eius tertio Idus Aprilis in beati Georgij oratorio, in æde, quæ nunc sanctorum Apostolorum dicitur, vbi etiam corpus sancti Mommoleni, eiusdem vrbs Episcopi, honorificè conditum est. Multa illic eius intercessione malè valentibus & egenis præstantur beneficia ad laudem & gloriam nominis DEI, cuius honor & imperium durat per infinita secula, Amen.

Eius multa
miracula.

Abit in
cæ-
los.

Cap. 8.

Nè quis verò dubitet virginem sanctissimam cælesti remuneratione affectam, quædam ad eius monumentum declarata miracula huc adscribemus. Agildrudis quædam ab infantia cæca, vbi audiuit celeberrimam Godebertæ famam, non sine multa difficultate Nouiomum venit: cumque ingressa esset oratorium, vbi virgo quiescebat, petiit se ad eius sepulcrum perducere. Ibi tum cum multis lachrymis & gemitibus orans humi prostrata, sanctæ virginis precibus lumen recepit, atque eodem loco cum alijs monasticam duxit vitam, hoc ipso declarans, se etiam mentis oculis cælesti hausisse lumen. Audemia paralyti dissoluta, ex pago Rangia eò deportata, suis pedibus domum redijt incolumis. Gislegardis item cæca à primis ætatis inijs, Godebertæ precibus solis huius lucem aspexit, destillante ab eius oculis albugine, quæ ab incunabulis eos obsederat. Imperia quoque (sic enim fœmina vocabatur) toto ferè corpore pramortua, in lectulo tanquam abortus iacebat. Vbi fama vulgante didicit miracula, quæ à Gode-

Miracula
ad sepulcrum
eius.

Cæca reci-
pit lumen.

À Godeberta fiebant, petijt se ad eius tumulum adduci. Eò perlata, & iuxta sepulcrum deposita, instanter petijt à Domino per eam sibi subueniri. Erumpebant à pectore suspiria, ab oculis lachrymæ, ab ore non tam verba, quæ formare perfectè non poterat, quàm ululatus. Et ecce repente euanescit paralysis, vident oculi, patefcunt aures, lingua laxatur in voces, abit domum incolumis Imperia, gratias agens Deo & sanctæ virginis Godebertæ.

Iam verò redibat anniuersarius migrationis eius dies: nec dici satis potest, qua exultatione à fidelibus exceptus, qua deuotione celebratus sit. Videre licebat vndiquè concurrentem turbam promiscui sexûs, clericos, monachos, virgines vno animi parique consensu sanctæ virginis concelebrare memoriam. Peracto autè solenni Missarum officio, post multiplices Deo & sanctæ Godebertæ redditas gratiarum actiones, omnes abscedunt, custodes quoque templi, omnibus ferè extinctis luminaribus, clausisque ostijs, cibum sumpturi domum se conferunt. A prandio complures, vt gratias agant, redeunt ad templum, aperiunt fores, & ecce lampades & cereos, quos extinxerant, diuinitus accensos conspiciunt. Erumpunt omnes in laudem Dei, concurrunt ad sanctæ virginis oratorium, vna cernitur omnium deuotio & ingens gaudium pro tam stupendo miraculo. Adiungitur aliud præclarior. Lampades enim & cerei sic accensi, absque aliqua olei vel ceræ diminutione septem indè sequentibus diebus, teste omni populo illo, mirabiliter arserunt. Curatus est ab eadem virgine etiam Gregorius paralyticus, penè iam exanimis: curatus est Harneus cæcus: facta sunt alia permulta miracula. Nos iam, dilectissimi, in vera confessione & minimè simulata pœnitentia, multisque precibus faciem Domini præueniamus, vt virginis huius sanctissimæ meritis perueniamus ad vitam sempiternam: præstante Domino nostro IESV Christo, qui viuuit & regnat in secula seculorum, Amen.

Cap. 9.
Celebratur anniuersarius dies eius.

Insigne miraculum.

Item aliud.

SANCTI SABÆ GOTTHI VITA ET MARTYRIUM, CONSCRIPTA AB ECCLESIA GOTTHICÆ. Habetur autem in Simeone Metaphraste.

Sabæ Dei, quæ est in Gotthia, Ecclesiæ Dei, quæ est in Cappadocia, & omnibus Ecclesiæ Catholice Christianis, vbiqûe gentium habitantibus, misericordia, pax & charitas Dei patris & Domini nostri Iesu Christi implicatur. Quod à beato Petro dictum est: In omni gēte, qui timet Deum & operatur iustitiam, acceptus est ei: nunc etiam verum esse declaratur. Hoc enim in beato Saba confirmatum est, qui est martyr Dei & Domini nostri Iesu Christi. Cum enim genere Gotthus esset, & in Gotthia in medio generationis prauæ atque peruersæ vitam ageret, ita viros imitatus est sanctos, & cum ipsis omni genere virtutum Christum coluit, vt in mundo tanquam stella fulgeret. Iam indè enim ab ipsa infantia Domini nostri Iesu Christi religionem complexus, eam virtutem perfectam existimauit, vt in filij Dei cognitione in virum perfectum euaderet. Verùm quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, strenuè aduersus hostem pugnans, & huius vitæ malis superior existens, atque pacem cum omnibus habens, ad supernæ vocationis brauium peruenit.

11. Aprilis.

Act. 10.

Genus S. Sabæ.

Rom. 8.

Viri sancti virtutes & exercitia.

Gal. 5.

Memoriæ igitur & adificationis piorum gratia, nos, posteaquam in Domino conquirent, tacere & quiescere nequaquam permittimur: sed ad præclara ipsius facta conscribenda impellimur. Fuit enim fide rectus, religiosus, ad obediendum in omni iustitia promptus, mitis, imperitus sermone, non autem scientia, cum omnibus pacificus, pro veritate loquens, os idololatriæ obstruens: non superbus, sed (quod humiles decet) subiectus: quietus, non autem petulans in loquendo: ad omne opus bonum propensissimus: psallens in Ecclesia, eiusque magnam curam gerens: pecuniam possessionesque despiciens, nisi quatenus necessitas exigebat: sobrius, omnibus in rebus continens, à femininarum abhorrens consuetudine, precationibus & ieiunijs quotidie incumbens, ab inani gloria alienus, omnes ad rectè viuendum incitans, quæ ex virtute atque officio sunt, exequens, fugiensque contraria: integram denique fidem, quæ per dilectionem operatur, obseruans, ac nunquam desinens in Domino cum libertate loqui. Neque enim semel, sed sæpè, antequam pro fide martyrio coronaretur, re ipsa seipsum veræ pietatis acerrimum defensorem ostendit.

Cum